

بازرسی

دستورالعمل شاخص‌های سامانه یکپارچه اعتبارسنجی و رتبه‌بندی اعتباری

• مستندات قانونی:

بند (ت) ماده (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲/۱۰/۳:

وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با ایجاد سامانه یکپارچه اعتبارسنجی و رتبه‌بندی اعتباری برای تجارت داخلی و خارجی، با همکاری ستاد و اتاق بازرگانی و صنایع و معادن و کشاورزی ایران و اتاق تعاون ایران صدور، تمدید و ابطال کارت بازرگانی را از طریق سامانه فوق با هدف پیشگیری از بروز تخلفات و قاچاق کالا و ارز ساماندهی نماید.

ماده (۴) آیین‌نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۳۹۵/۴/۲۳-۵۱۵۵۹-۴۶۴۴۳ مورخ ۱۳۹۵/۴/۲۳:

به‌منظور ساماندهی امر صدور، تمدید و ابطال کارت‌های بازرگانی و جلوگیری از سوءاستفاده از آن‌ها از طریق کنترل رسته و میزان فعالیت و سقف اعتباری آن‌ها متناسب با رتبه اعتباری مربوط و همچنین تهیه، تنظیم و اعلام شاخص‌های موردنیاز جهت اعتبارسنجی و رتبه‌بندی اعتباری برای تجارت داخلی و خارجی، وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری دستگاه‌های موضوع بند (ت) ماده (۶) قانون و حسب مورد با همکاری وزارتخانه‌های دادگستری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گمرک جمهوری اسلامی ایران، سازمان بورس و اوراق بهادار و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط، سامانه یکپارچه اعتبارسنجی و رتبه‌بندی اعتباری را برای تجارت داخلی و خارجی تهیه و اجرا نموده و مورد بهره‌برداری قرار دهد.

تبصره ۱- دستگاه‌های ذی‌ربط موظفند بر اساس شاخص‌های تعیین‌شده، اطلاعات لازم جهت اعتبارسنجی اشخاص حقیقی و حقوقی را به صورت سیستمی و برخط از طریق سامانه جامع تجارت برای سامانه یکپارچه اعتبارسنجی و رتبه‌بندی اعتباری ارسال نمایند.

تبصره ۲- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است رتبه اعتباری متقاضیان را تعیین و به‌روزرسانی نموده و امکان استعلام و دسترسی عموم به ویژه سازمان‌های مرتبط با تجارت داخلی و خارجی را به آن به صورت سیستمی و برخط فراهم نماید.

• تعاریف:

ماده ۱- در این دستورالعمل، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف) قانون: قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲ و اصلاحات بعدی آن

ب) ستاد: ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز موضوع ماده (۳) قانون.

ج) اتاق: اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و تعاون ایران

د) متقاضی: شخص حقیقی یا حقوقی که اطلاعات و مدارک مورد نیاز را ارائه و اجازه دسترسی به آن‌ها را به منظور اعتبارسنجی و رتبه‌بندی اعتباری می‌دهد.

• شاخص‌های رتبه‌بندی اعتباری:

ماده ۲- رتبه‌بندی اعتباری در «سامانه یکپارچه اعتبارسنجی و رتبه‌بندی اعتباری» براساس سه دسته شاخص مسئولیت‌پذیری، وضعیت مالی و وضعیت کسب‌وکار برای هر متقاضی انجام می‌شود.

ماده ۳- شاخص مسئولیت‌پذیری با استعلام سیستمی از سامانه ملی سنجش اعتبار مندرج در ماده (۲) آیین‌نامه نظام سنجش اعتبار موضوع تصویب‌نامه شماره ۲۱۱۸۲۹/ت/۳۹۳۹۶-هـ مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ دریافت می‌شود. بدین منظور سامانه مذکور داده‌های مربوط به سوابق تعهدات مالی اشخاص را از بانک‌ها، بیمه‌ها و دیگر دستگاه‌های مرتبط دریافت و پس از انجام پردازش‌های لازم، میزان مسئولیت‌پذیری متقاضی را محاسبه می‌کند.

ماده ۴- شاخص‌های وضعیت مالی طبق جدول زیر براساس اطلاعات صورت‌های مالی حسابرسی‌شده نزد سامانه حسابداران رسمی (سحر) یا با استعلام سیستمی از سازمان امور مالیاتی کشور محاسبه می‌شود که اطلاعات مذکور قبلاً طبق تکالیف قانونی مربوط از جمله ماده (۳) آیین‌نامه اجرایی موضوع ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم، توسط متقاضی به مراجع ذی‌ربط اظهار شده است.

شاخص‌های وضعیت مالی

حوزه	شاخص	توضیحات
نسبت‌های نقدینگی	نسبت جاری	جمع دارایی‌های جاری
	نسبت نقدی	جمع بدهی‌های جاری جمع دارایی‌های جاری نقد جمع بدهی‌های جاری
نسبت‌های اهرمی	نسبت بدهی	جمع بدهی‌ها جمع دارایی‌ها
نسبت‌های فعالیت	نسبت گردش کل دارایی‌ها	درآمد عملیاتی میانگین جمع دارایی‌های ابتدا و انتهای دوره
نسبت‌های سودآوری	نسبت سود به فروش	سود خالص درآمد عملیاتی
	نسبت بازده حقوق صاحبان سهام	سود خالص میانگین جمع حقوق صاحبان سهام ابتدا و انتهای دوره
سرمایه		جمع حقوق صاحبان سهام
جریان وجوه نقد		مجموع خالص ورود وجه نقد عملیاتی و دریافتی (در نبود صورت جریان وجوه نقد: اختلاف دارایی نقد ابتدا و انتهای دوره)

ماده ۵- شاخص‌های کسب‌وکار در چهار حوزه «مدیریت و راهبری»، «عملکرد اقتصادی و تجاری»، «عملکرد اجتماعی و تشکلی» و «دورنمای کسب‌وکار» طبق جدول زیر توسط کارشناسان مرکز رتبه‌بندی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران با هر یک از مؤسسات رتبه‌بندی موضوع بند ۲۱ ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار با ارزیابی اسناد و مدارک مربوط تعیین می‌شود. تبصره- جزئیات و ضرایب مربوط به هر شاخص توسط کارگروهی متشکل از نمایندگان وزارت صنعت، معدن و تجارت، ستاد و حسب مورد مرکز رتبه‌بندی اتاق مذکور یا مؤسسه رتبه‌بندی تعیین و اعلام خواهد شد.

شاخص‌های وضعیت کسب‌وکار

حوزه	شاخص	توضیحات
مدیریت و راهبری	پیشینه	سابقه‌های تأسیس، فعالیت و کارت بازرگانی
	وضعیت مدیران	مدیرک تحصیلی، تجربه کاری و گواهی دوره‌های تخصصی اعضای هیئت مدیره و مدیران ارشد
	نظام مدیریتی	نظامنامه کیفیت، عضویت در بورس، استانداردها، گواهینامه‌ها، جوایز معتبر و گزارش‌های باخورد
	برنامه‌ریزی راهبردی	استقرار حاکمیت شرکتی، مدیریت زنجیره ارزش، برنامه‌ریزی بلندمدت و توجه به تحقیق و توسعه
عملکرد اقتصادی و تجاری	وضعیت تولید	میزان و تنوع تولید، سهم دانش در تولید و روند و ترکیب ارزش افزوده
	وضعیت اشتغال	تعداد افراد شاغل و سطح تحصیلات، تخصص، تجربه و سرانه دستمزد آن‌ها
	وضعیت بهره‌وری	بهره‌وری سرمایه، انرژی و نیروی کار و رقابت‌پذیری در آن‌ها
	وضعیت صادرات	ارزش صادرات، تنوع اقلام صادراتی و بازارهای هدف و سهم صادرات
	وضعیت واردات	ارزش واردات، نوع اقلام وارداتی و سهم واردات
	حسن رفتار تجاری	نداشتن سوء رفتار تجاری، تخلفات گمرکی و قاچاق کالا و ارز
عملکرد اجتماعی و تشکلی	تشکل‌گرایی	عضویت و مشارکت فعال در اتحادیه‌ها و تشکل‌های صنفی، هیئت نمایندگان اتاق، کمیسیون‌های تخصصی و اتاق‌های مشترک
	فعالیت‌های عام‌المنفعه و محرومیت‌زدایی	عضویت در انجمن‌های خیریه، میزان فعالیت‌های عام‌المنفعه، سرمایه‌گذاری در مناطق محروم و توسعه مسئولیت‌پذیری اجتماعی
دورنمای کسب‌وکار	رونق موضوع فعالیت	پیش‌بینی رونق موضوع فعالیت در آینده

• سایر مقررات:

ماده ۶- به‌منظور «کنترل رشته فعالیت» مذکور در ماده (۴) آیین‌نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون، رشته فعالیت و تغییرات آن در «سامانه یکپارچه اعتبارسنجی و رتبه‌بندی اعتباری» ثبت و شاخص‌های کسب‌وکار با در نظر گرفتن آن تعیین می‌شود.

ماده ۷- به منظور «کنترل میزان فعالیت» مذکور در ماده (۴) این نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون، سقف واردات هر بازرگان براساس رتبه اعتباری تعیین و در هنگام ثبت سفارش کنترل خواهد شد که حداقل آن برای سال اول ۵۰۰ هزار دلار و برای سال دوم ۲ میلیون دلار است. برای واحدهای تولیدی دارای پروانه بهره‌برداری در واردات کالاهای مرتبط با موضوع فعالیت، سقف واردات در نظر گرفته نخواهد شد.

ماده ۸- در صورت ارائه گواهی مبنی بر نداشتن بدهی گمرکی و تعیین تکلیف بدهی مالیاتی پس از استعلام از گمرک جمهوری اسلامی ایران و سازمان امور مالیاتی کشور، سقف واردات به میزان مبلغ وارداتی که بدهی‌های گمرکی و مالیاتی آن تسویه شده است، مجدداً قابل استفاده خواهد بود.

ماده ۹- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری گمرک جمهوری اسلامی ایران، امکان اصلاح ثبت سفارش‌هایی که وارداتی مابهازای آن‌ها صورت نگرفته است را براساس استعلام سیستمی از سامانه جامع امور گمرکی فراهم نماید.

ماده ۱۰- وزارت صنعت، معدن و تجارت مسئول حسن اجرای این دستورالعمل بوده و موظف است گزارش سالانه آن را به ستاد ارایه کند.

مدل رتبه‌بندی تجارت خارجی - صادرات

شاخص	زیرحوزه	حوزه
امتیاز اعتباری	-	مسئولیت‌پذیری
نسبت جاری	-	مالی
نسبت بدهی		
نسبت سود به فروش		
سرمایه (ریال)		
سابقه تأسیس (ماه)	پیشینه	کسب‌وکار - کمی
سابقه فعالیت طبق مجوز (ماه)		
سابقه کارت بازرگانی (ماه)		
نوع شخص حقوقی	نظام مدیریتی	
آخرین سرمایه‌ی نبی (ریال)		
تعداد دفتر، شعبه یا نمایندگی خارج از کشور		
تعداد جایزه صادرکننده ملی		
تعداد جایزه برند ملی		
تعداد جایزه صادرکننده استانی		
تعداد جایزه برند استانی		
تعداد برند معتبر خارجی (برند-کشور)	تبلیغات و بازاریابی	
تعداد برند معتبر داخلی		
تعداد زبان پایگاه اینترنتی		
امتیاز تبلیغات بین‌المللی		
تعداد حضور در نمایشگاه‌های بین‌المللی معتبر	وضعیت صادرات	
تعداد حضور در هیئت‌های تجاری معتبر		
میانگین موزون سه‌ساله (۲۰۰۹-۲۰۱۰) ارزش صادرات (دلار)		
میانگین موزون سه‌ساله (۲۰۰۹-۲۰۱۰) تعداد اقلام صادراتی (دلار)		
میانگین موزون سه‌ساله (۲۰۰۹-۲۰۱۰) تعداد کشورهای صادراتی (دلار)		
میانگین موزون سه‌ساله (۲۰۰۹-۲۰۱۰) سهم صادرات در اقلام صادراتی (میانگین وزنی)		
میانگین موزون سه‌ساله (۲۰۰۹-۲۰۱۰) امتیاز نوع کالاهای صادراتی (میانگین وزنی)	حسن رفتار تجاری	
میانگین موزون سه‌ساله (۲۰۰۹-۲۰۱۰) امتیاز نوع کشورهای مقصد صادرات (میانگین وزنی)		
تعداد پرونده قاچاق کالا یا ارز (بد از کیفرخواست)		
تعداد تخلفات گمرکی		
نسبت ارزش تخلفات گمرکی به مجموع ارزش واردات و صادرات		
نسبت مجموع رفع تعهد ارزی به مجموع ارز دریافتی سررسید شده		
نسبت بازگشت ارز حاصل از صادرات به مجموع ارزش صادرات		

مدرك تحصیلي اعضای هیئت مدیره و مدیران ارشد	وضعیت مدیران	کسب و کار - کیفی
تجربه کاری اعضای هیئت مدیره و مدیران ارشد		
گولهی دورههای تخصصی اعضای هیئت مدیره و مدیران ارشد		
نوع مالکیت	نظام مدیریتی	
نظامنامه کیفیت		
استانداردها		
گواهینامهها		
جوایز معتبر	برنامه ریزی راهبردی	
استقرار حاکمیت شرکتی		
مدیریت زنجیره ارزش		
برنامه ریزی بلندمدت		
توجه به تحقیق و توسعه	وضعیت تولید	
میزان تولید		
والدمان تولید (نسبت تولید به ظرفیت اسمی)		
تنوع تولید		
سهم دانش و فناوری در تولید	وضعیت اشتغال	
ترکیب ارزش افزوده		
تعداد افراد شاغل		
سطح تحصیلات افراد شاغل		
تخصص افراد شاغل		
تجربه افراد شاغل		
درآمد سرانه افراد شاغل	وضعیت بهره‌وری	
بهره‌وری سرمایه و رقابت پذیری در آن		
بهره‌وری در انرژی و رقابت پذیری در آن		
بهره‌وری در نیروی کار و رقابت پذیری در آن	تشکل گرایی	
عضویت و مشارکت فعال در اتحادیه‌ها و تشکلهای صنفی، هیئت نمایندگان، کمیسیون‌های تخصصی و اتاق‌های مشترک	فعالیت‌های عام‌المنفعه و محرومیت زدایی	
عضویت در انجمن‌های خبریه		
میزان فعالیت‌های عام‌المنفعه		
سرمایه‌گذاری در مناطق محروم		
توسعه مسئولیت‌پذیری اجتماعی	رونق موضوع فعالیت	
پیش‌بینی رونق موضوع فعالیت در آینده		